

бує встановлення певних критеріїв припинення натурального охоронного суб'єктивного права та визначення часових меж його задоволення.

Список використаних джерел:

1. Луць В. В. Строки захисту цивільних прав. Конспекти лекцій зі спецкурсу. Львів : ЛДУ, 1993. 60 с.
2. Боровиковский А. Л. Отчет судьи. СПб., 1892. Т. 2. 260 с.
3. Riezler E. Staudingers Kommentar zum Burgerlichen Gesetzbuch. 7–8 Aulf. – Munchen und Berlin, 1912. Bd. 1. 760 S.
4. Шершеневич Г. Ф. Учебник русского гражданского права. / 11-е изд., первое посмерт., просм. и доп. М. : Бр. Башмаковы, 1914. Т. 1. 499 с.
5. Гурвич М. А. Пресекательные сроки в советском гражданском праве. М. : ВЮЗИ, 1961. 80 с.
6. Эннексерус Л., Кипп Т., Вольф М. Курс германского гражданского права: пер. с нем. Новицкий И. Б. М. : Иностр. лит., 1950. Т. 1. 483 с.
7. Энгельман И. Е. О давности по русскому гражданскому праву. Историко-догматическое исследование. М. : Статут, 2003. 511 с.
8. Гуйван П. Д. Теоретичні питання строків у приватному праві : монографія. – Харків : Право, 2014. 632 с.

Key words: statute of limitations, term of existence of the right, assignment of the obligation.

Ключові слова: позовна давність, строк існування права, задоволення обов'язку.

АДАМОВА ОЛЕНА СЕМЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ДО ПИТАННЯ ПРО СТРУКТУРУ ПСИХОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН

Під психологічними відносинами розуміють феномени або характеристики свідомості особистості або, якщо говорити більш точно, усвідомлювані психічні явища. Разом з тим поряд з усвідомленим, відрефлексованим в свідомості суб'єкта змістом зв'язків з об'єктами навколишнього світу, психологічні відносини включають в себе в більшій чи меншій мірі слабо або неадекватно усвідомлювані прояви. Психологічні відносини – це особливі стани свідомості, які передують реальній поведінці особистості і висловлюють готовність до цієї поведінки (в чому виражається поведінкова сторона відносин). Вони включають в себе поряд з готовністю до певної поведінки когнітивний аспект, що виражається в знанні про об'єкти відносин, й емоційний аспект, що виражається в емоційних переживаннях і в емоційно забарвленій оцінці об'єктів відносин.

Поряд з цими традиційно виділеними аспектами або сторонами відносини, доцільним є виділення в структурі психологічних відносин оцінного аспекту, який є центральною атрибутивною ознакою феномена відносини, який, в свою чергу, в залежності від критеріїв або підстав психологічної оцінки, що дається суб'єктом об'єкту відносини, може мати вид не тільки емоційної оцінки, прямо пов'язаної зі сферою потреб суб'єкта, а й раціональної прагматичної оцінки, і ціннісної, тобто заснованої на співвіднесенні об'єкта оцінювання і зв'язку, в якому він знаходиться з суб'єктом, з суб'єктивної системою цінностей суб'єкта. Тому схожість або відмінності психологічних відносин суб'єктів до одних і тих же об'єктів мають в своїй основі схожість або відмінності соціальних критеріїв (цінностей, норм, уявлень про належне), які виступають підставами цих оцінок [1, с. 169].

Відносини особистості носять виборчий характер, який проявляється в їх виборчій спрямованості (інтенції) на об'єкти відносин і поведінці особистості по відношенню до них. Відносин (ставлення) особистості до навколишньої дійсності організовуються в складну стійку структуру, змістовні особливості якої виступають найважливішими характеристиками психологічного складу особистості – її спрямованості. Важливою особливістю психологічних відносин є їхня обумовленість попереднім життєвим досвідом особистості і тими об'єктивними зв'язками, які складаються у неї з об'єктами відносин і суб'єктивним відображенням яких є психологічні відносини.

Важлива перевага у використанні терміну «психологічні відносини» в порівнянні з термінами «соціальні установки», «аттітуди» полягає в тому, що перше є найбільш адекватним до уявлень про психіку людини, що розвивається в руслі суб'єктного підходу (С. Л. Рубінштейн, К. А. Абульханова-Славська, А. В. Брушлинський, А. Л. Журавльов та ін.). З точки зору суб'єктного підходу основними ознаками суб'єктності та суб'єкта є свідомість, вибірковість, цілісність і активність. Всі ці ознаки притаманні феномену психологічних відносин, які виступають не просто результатом суб'єктивного відображення об'єктивного світу речей і зв'язків між ними, але сутнісними характеристиками суб'єкта, який самореалізується в умовах, що змінюються. Найбільш характерними проявами психологічних відносин суб'єкта виступають його судження і вчинки, що виражають суб'єктивну оцінку об'єктів відносин і позицію суб'єкта в системі зв'язків з оточуючими людьми.

Найбільш важливими відносинами особистості В. Н. Мясіщев виділяє соціально-психологічні відносини, які являють собою взаємини, тобто результат взаємних зусиль партнерів по спільній діяльності і спілкуванню. Взаємовідносини формуються за допомогою спілкування через міжособистісне відображення. Спілкування виступає як процес, який робить реальністю відносини людей. У цьому сенсі відносини виступають як взаємозв'язки між людьми, по-перше, як представниками певних соціальних спільнот в різних сферах соціального життя, по-друге, як особистостями (індивідуальностями). Перший із зазначених типів відносин в психології прийнято називати громадськими,

другий тип – міжособистісними відносинами [2, с. 142] Як вказував Я. Л. Коломінський, взаємини представляють собою специфічний вид відносин людини до людини, в якому є можливість безпосереднього одночасного або відстроченого відповідного особистісного ставлення. Слід підкреслити, що вони виступають не тільки як відносини суб'єкта до іншої людини як об'єкта-суб'єкта, а й як взаємини двох суб'єктів [3, с. 171].

Специфічними соціальними об'єктами психологічних відносин особистості виступають інші люди. При цьому в процесах спілкування, взаємодії і спільної життєдіяльності люди одночасно виступають і як суб'єкти, і як об'єкти психологічних відносин. В цьому випадку можна говорити про відносини (ставлення) людини до іншої людини (або до інших людей), тобто суб'єкт-суб'єктні відносини. Останні можуть носити взаємний характер, тобто характер суб'єкт-суб'єктних взаємин. Об'єктами переживань людини можуть бути не тільки її відносини (ставлення) до інших людей, але і усвідомлене ставлення до себе. Нарешті, слід розділяти взаємини як зв'язки, що складаються між людьми і реалізуються в процесі міжособистісної взаємодії, і оцінку цих зв'язків суб'єктами взаємодії, тобто ставлення до відносин.

Вважаємо важливим є те, що відносини між особистостями при цьому не зводяться тільки до феномену, що породжується спільною діяльністю, але прямо пов'язуються з спілкуванням як специфічною і самостійною формою активності суб'єктів, що виконує свої специфічні функції в житті як окремих особистостей, так і соціальних груп. Такий розгляд психологічних відносин особистості робить необхідним їх дослідження в рамках більш широкої категорії, якою виступає категорія спільної життєдіяльності.

Список використаних джерел:

1. Позняков В. П. Психологические отношения субъектов совместной жизнедеятельности. Знание. Понимание. Умение. 2013. № 1. С. 167–174.
2. Мясищев В. Н. Проблема отношений человека и ее место в психологии. Вопросы психологии. № 5. 1957. С. 142–155.
3. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах: Учебное пособие. Минск: Тетра Системс, 2000. 432 с.

Ключові слова: психологія, психологічні відносини, суб'єкти психологічних відносин, об'єкти психологічних відносин.

Key words: psychology, psychological relations, subjects of psychological relations, objects of psychological relations.